

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Menippus sive dialogorum satyricorum centuria
inanitatum nostrativum speculum**

Andreä, Johann Valentin

Cosmopoli [i.e. Straßburg], 1618

35. Waldenses

[urn:nbn:de:bsz:31-107424](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107424)

vam, scientias sublimitatis alas, opes voluntatis instrumenta, amicos libidinis famulitium, Religionem licentiæ operculum, famam turpissimam adulatricem, Philosophiam robur papyraceum, denique univetsam naturam, in nos unice, si Deo placet, intentam, nostro favore superbam, denique discessus nostri impatientem. Quis non rideat, nos tum rideri, cum magno orbis malo. & terræ inestimabili damno mori nobis videatur, scilicet tot donis, dotibusque onusti, quæ optimus quisque sepulchris invideat, quis non itidem gratuletur pauperi qui revera talem se terræ subducit, qualis est, terræ minuta massa, cæli magnus hospes, terrenæ vanitatis, iniquitatisque testis, cælici regni hæres, & societatis cum Christo dudum in itæ fructu gloriosus? *A.* Si pergas pauperiem mihi persuades. *B.* Maius donum est, quam quæ tibi obtingat; tu verò quod libenter facis divitibus assideto, ut inter medicamentorum foetorem, & lucernarum horrorem, & medicorum tentamina & concionatorum distamina, & familiæ strepitum, & propinquorum eiulatum, & uxoris deliquia, & consolatorum verba solennia, descendantem animam faustis valedictionibus prosequaris.

35. W A L D E N S E S.

A. Quam subesse causam suspicaris, cum omnes propè religiones vitæ sanctimoniâ & probitatem suadeant, urgeantq; raras admodum

dum impetrare? *B.* Fortassis hominum diversitate fit, alia enim gens tractabilior est, alia effertior. *A.* Non sufficit; videas enim diuersissimarum nationum homines, ob unius religionis professionem, in moribus & studijs valde convenire. Itaque aut fallor, aut quælibet religio suum viuendi genus secum quasi adfert. *B.* In Pontificijs. & Anabaptistis ratio evidens est, quibus pietas mercenaria est. *A.* Interim agnoscis aliquid posse Religionem adesse, quod ad probitatem facilius alliciat? *B.* Apparet. *A.* Quid verò sincerissimæ nostræ de esse putas, quod pietatem illa quidem vehementer suadet, nihil tamen, aut parum admodum obtinet? *B.* Si quid divinari licet, crediderim religionis & Republ. tractationes nimis cõtra distinctas nobis esse, ita ut diuisas veluti partes vtraque foueat, & diverso vii genere uratur, velut cum credimus pastoribus orandum, præfectis blasphemandum, plebi cæcutiendum esse; aut alios pullam, alios phaleras, faccum alios decere. Hinc si quid Deo faciendum est, mixtum id est, & plarunq; externa solum religionis specie fucatum, cuius exemplum unicũ inspice, quod blasphemos leviter increpamus, triobulares fures suspendim², aut in ebrios jocamur liberiores lingua urbe pellimus. Apparet itaque Magistratui tantam religionis curam non esse quantam politicæ, nec Sacerdotibus potiore esse zelum, quàm dicendi concionandi que consuetudinem: nam ut illi mantuefaciendæ plebis arcanum religio est, sic his ditescendi, & emergendi artificium. *A.* Id verò bonos nihil impe-

impedit, quos tamen admiror rariores nobis esse, & indociliores, quàm alibi, ubi universa secula pietatis & cognitione, & professione tincta est.

B. Legam tibi ex vetustissimo codice, de Waldensibus quædam. Omnes viri, (ait Pontificius) & mulieres, parvi & magni nocte & die non cessant discere, & docere: operarius enim in die laborando nocte discit & docet, ideo parum orant propter studium. Docent etiam & discipuli sine libris, docent etiam in domibus leproforum, &c. Item discipulus septem dierum alium quærît quem doceat, ut cortina corinam trahat: qui excusat se quod non possit discere dicunt ei discere quotidie unum verbum, & post annû scies dicta, & sic proficies. Audini ab ore credentis cuiusdam, quod quidam hæreticus, quem novi, ad hoc tantum ut eum à fide nostra auerteret & ad suam perduceret, perverteretque, nocte hic malo tempore per aquam, quæ dicitur Ibis, natavit ad ipsum, &c. Item vidi & audi vi rusticum Idiotam, qui Iob recitavit de verbo ad verbum, & plures alios qui novum testamentum totum sciverunt perfecte. Item, cum male vivere viderint quosdam, dicunt, sic Apostoli non vixerunt, vel sic nec nos, qui sumus imitatores Apostolorum. Hæc ille, alioquin ijs iniquissimus. *A.* Pene lachrymas mihi excussisti, quid enim nos in tanta Evangelij luce? *B.* O doctrinam & vitam coniungeremus! Nunc si alios doctrina, nos vita condemnant, quis obsecro salvabitur?